

DETALJPLAN FÖR
DEL AV ÄNGELSBERG 1:21 och 11:1

Fagersta kommun, Västmanlands län

FÖRSLAGSHANDLING

Upprättad 2010-06-14

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning

Uppdragsorganisation

Beställare: Nordstjernen AB
genom Barup & Edström Arkitektkontor AB

Kontaktperson: Erika Flygare, Fagersta kommun (Västmanland-Dalarna
miljö- och byggförvaltning)
Telefon: 0226-64 50 53 (Erika Flygare)

Mejladress: erika.flygare@avesta.se

Konsult: Barup & Edström arkitektkontor AB
MKB-författare: Kerstin Barup, Vincent Farrow
Telefon: 0414-13100, 0708-131 131
Mejladress: ark@barup-edstrom.se

Handling färdigställd: 2010-06-14

Foton: Kerstin Barup

Kartor: Barup & Edström Arkitektkontor AB om inte annat anges

Innehåll

Sammanfattning.....	4
1 Inledning	5
1.1 Syfte med MKB:n och metod	5
1.2 Detaljplanens syfte och innehåll	5
2 Områdets förutsättningar	5
2.1 Allmän beskrivning av området	5
2.2 Riksintressen	5
2.3 Strandskydd.....	6
2.4 Översiktsplan.....	6
2.5 Planprogram och detaljplan.....	6
3 Alternativ.....	6
3.1 Huvudalternativ.....	6
3.2 Nollalternativ.....	6
3.3 Tidigare alternativ	6
3.4 Behovsbedömning och avgränsning av MKB.....	6
4 Miljömål.....	6
4.1 Nationella miljömål och miljö kvalitetsnormer	6
4.2 Lokala miljömål	7
4.3 Miljö kvalitetsnormer.....	7
5 Miljökonsekvenser	7
5.1 Riksintresset.....	7
5.2 Strandskydd.....	7
5.3 Naturmiljö – Förutsättningar.....	7
5.4 Rekreation och friluftsliv	8
5.5 Landskapsbild	8
5.6 Kulturmiljö	8
5.7 Hälsa och säkerhet.....	8
5.8 Påverkan under byggtiden.....	8
6 Uppfyllelse av miljömålen	8
6.1 Huvudalternativet	8
6.2 Nollalternativet.....	8
7 Samlad bedömning.....	9
8 Källor.....	9

Sammanfattning

Denna MKB tillhör detaljplan för del av Ängelsberg 1:21 och 11:1. Detaljplanen syftar till att möjliggöra byggande av en seminariebyggnad för Engelsbergs bruk. Byggnaden planeras ligga utanför det världsarvsområde som bruket ingår i men på gångavstånd till detta, för att ge besökare en möjlighet att nå bruket till fots och uppnå en samverkan mellan dess byggnader, t ex biblioteket / arkivet och den planerade seminariebyggnaden. Anledningen till att en nybyggnad planeras är att funktionerna, föreläsning för upp till 100 personer samt matsal för samma antal personer, kräver moderna tekniska installationer som är svåra att kombinera med kulturvärdena i de gamla byggnaderna. Även om seminarieverksamheten är av liten omfattning och endast någon gång per år omfattar nära 100 personer innebär den planerade byggnaden ett skydd mot slitage och åtgärder för t ex tillgänglighet i byggnader inom världsarvet.

Orientering

Planområdet utgörs av en del av fastigheten Ängelsberg 11:1 som inköpts och sammanläggs med fastigheten Ängelsberg 1:21 (fastighetsbildning pågår).

Planområdet ligger öster om världsarvsområdet för Engelsbergs bruk och öster om Norbergsån.

Planområdet är skogsmark och hyser resterna av en nedfallen ekonomibygnad.

Planer och områdesskydd

Området ingår i Fördjupad översiktsplan för Ängelsberg. Det ligger i västra utkanten av riksintresseområdet som även omfattar världsarvsområdet, Ängelsbergs samhälle och Oljeön.

För området gäller strandskyddsbestämmelser 100 meter från strandlinjen. Den nedfallna ekonomibygnaden ligger inom dessa strandskyddsbestämmelser.

Föreslagen plats för byggnaden ligger inom sekundär zon för vattentäkt. Avståndet från den primära zonen är ca 50 meter och avståndet till brunnsområde knappt 200 meter vilket kommunens miljöenhet bedömer vara godtagbart som lokalisering för byggnaden men att risken för att förorena vattentäkten måste beaktas.

Enligt skyddsföreskrifter fastställda av länsstyrelsen 1989-08-16 gäller att ämnen som är giftiga eller skadliga för yt- och/eller grundvattnet, t ex petroleumprodukter ej får hanteras eller förvaras på sådant sätt att risk kan uppkomma för förorening av yt- och/eller grundvattnet. Förvaring av dessa ämnen ska ske i låst och invallat förråd.

Enligt samma skyddsföreskrifter gäller inom sekundär zon för grundvattentäkter i Ängelsberg att stationärt uppställd arbetsmaskin, som drivs med flytande bränsle, får förekomma endast om skyddsåtgärder mot grundvattenförorening vidtagits.

1 Inledning

1.1 Syfte med miljökonsekvensbedömningen och metod

Alla detaljplaner som kan medföra betydande miljöpåverkan ska miljöbedömas och en MKB ska upprättas. Denna syftar till att belysa de miljökonsekvenser som kan tänkas uppstå vid genomförande av planen fullt ut samt beskriva hur eventuella negativa konsekvenser kan minimeras eller undvikas.

Beslut om en plan kan medföra betydande miljöpåverkan tas av kommunen i en behovsbedömning enligt Miljöbalken (MB) 6 kap. 11 §. Vad som antas kunna medföra betydande miljöpåverkan finns angivet i 4 § i Förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbedömningar.

Kommunen har efter samråd med länsstyrelsen gjort bedömningen att detaljplanen kan innebära en betydande miljöpåverkan och därmed ska miljöbedömas.

Miljökonsekvensbeskrivningen kan dock göras begränsad då detaljplanen inte är omfattande. Bedömningen grundar sig huvudsakligen på att detaljplaneområdet ligger inom riksintresseområde och i närheten av världsarvsområde samt byggnadsminne. Dessutom ingår i planområdet flera fornlämningar.

1.2 Detaljplanens syfte och innehåll

Detaljplan krävs enligt kommunens fördjupade översiktsplan för Ängelsberg då en byggnad avses uppföras inom område av riksintresse för kulturmiljövården. Detaljplanen avser att säkra framtida utveckling så att byggande sker planerat och inte påtagligt skadar riksintresset.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra byggandet av en seminariebyggnad för att avlasta världsarvsbyggnaderna vid det årliga Engelsbergsseminariet som fastighetsägaren ordnar, samt mindre seminarier utspridda över året. En sådan byggnad avses inrymma föreläsningssal, grupprum, matsal och tillhörande praktiska utrymmen. Byggnaden avses ligga så nära världsarvet att man till fots kan besöka bruksbyggnaderna men samtidigt utanför världsarvsområdet för att respektera byggnadsminnet.

2 Områdets förutsättningar

2.1 Allmän beskrivning av området

Planområdet har långsträckt form och omfattar ett skogsområde med barrträd och lövträd av olika ålder, terrängen är stenig och sluttar ned mot ån. Inom området finns fornlämningar där ett område utgjort odlingslott och ett annat innehåller slaggvarp. En arkeologisk förundersökning har gjorts 2009 som visar dessa fornlämningars utsträckning. Området inrymmer resterna efter en nedfallen lada.

2.2 Riksintressen

Detaljplaneområdet ligger i västra utkanten av riksintresseområdet som även omfattar världsarvsområdet, Ängelsbergs samhälle och Oljeön. Riksintresset avser kulturmiljön.

2.3 Strandskydd

Planområdet sträcker sig ner till Norbergsån, såväl den raserade ekonomibyggnaden som den planerade nybyggnaden ligger inom strandskyddsområde.

2.4 Översiktsplan

Översiktsplan för Fagersta kommun är antagen 2007-12-18.

Fördjupad översiktsplan för Ängelsberg är upprättad 1995-10-10 och reviderad 1996-03-13.

2.5 Detaljplan

Västra delen av planområdet berörs av byggnadsplanen S 212, fastställd 1987-02-06. Planen anger Q (kulturreservat). Ingen byggrätt ges i planförslaget för detta område.

3 Alternativ

3.1 Huvudalternativ

Huvudalternativet är att detaljplanelägga området för en byggnad. Ytterligare bebyggelse är inte aktuell.

3.2 Nollalternativ

Alternativet är att inte bebygga området, då kvarstår det i nuvarande skick.

3.3 Tidigare alternativ

Enligt Vård- och underhållsplan för Engelsbergs bruk kan en ny byggnad uppföras inom kulturarvet i anslutning till befintligt arkiv. Alternativet att bygga en avlastningsbyggnad för seminarieverksamhet här har övervägts, men man har valt att ej gå vidare med att utveckla ett sådant förslag. Möjligheten att förvärva mark utanför världsarvsområdet medgav det nu framlagda huvudalternativet som bedöms påverka världsarvet mindre.

4 Miljömål

4.1 Nationella miljömål

Planläggning ska enligt nationella mål för samhällsplaneringen bland annat:

- ske med beaktande av natur- och kulturvärden.
- främja en ändamålsenlig struktur och estetisk tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar.
- främja en från social synpunkt god livsmiljö, goda miljöförhållanden i övrigt samt en långsiktig god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror.

4.2 Regionala miljömål

Våren 2005 beslutade länsstyrelsen i Västmanlands län om regionala miljömål. Dessa finns formulerade i länsstyrelsens rapportserie 2004:11, Miljömål för Västmanlands län.

De utgör en anpassning av tolv av de sexton nationella miljömålen till de förhållanden som råder i regionen, och ska beaktas i den lokala och regionala samhällsplaneringen. Detaljplanen bedöms vara förenlig med samtliga regionala miljömål.

4.3 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken 1999. De beskrivs närmare i miljöbalkens 5:e kapitel. Miljökvalitetsnormerna infördes för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. En miljökvalitetsnorm kan till exempel gälla högsta tillåtna halt av ett ämne i luft, mark, eller vatten. Normerna kan även ses som styrmedel för att på sikt nå miljökvalitetsmålen. De flesta av miljökvalitetsnormerna baseras på krav i olika EG-direktiv. Inga miljökvalitetsnormer berörs av detaljplanen.

5 Miljökonsekvenser

5.1 Riksintresset

För att inte påtagligt skada riksintresset avses den planerade byggnaden till större delen placeras där den nedfallna ekonomibyggnaden legat. Den nya byggnaden är planerad att utformas traditionellt med falurödfärgad panel under tegeltak och med husformer som stämmer med traditionellt byggande i trakten. Avsikten är att den nya byggnaden ska smälta in i sammanhanget och även framledes tillåta världsarvsbyggnaderna att vara det som upptar besökares huvudintresse.

5.2 Strandskydd

Den planerade byggnaden ligger inom strandskyddsområde, vilket innebär att länsstyrelsen måste upphäva strandskyddet. Inga åtgärder som påverkar tillgänglighet till åstranden planeras. Byggrätt ges på ett område som ligger med ett minsta avstånd på ca 50 meter från strandkanten, och skogsområdet mellan byggnaden och ån lämnas opåverkat. Länsstyrelsen får upphäva strandskyddet inom detaljplaneområdet om det finns särskilda skäl och planen visar att strandskyddets syften ändå kan tillgodoses.

5.3 Naturmiljö

Naturmiljön innehåller träd och undervegetation. Även om den planerade byggnaden till större delen sammanfaller med den nedfallna ladan beträffande läget så måste viss röjning av vegetation göras för att kunna uppföra en ny byggnad. Denna röjning ska dock minimeras då avsikten är att bibehålla naturen runt byggnaden med samma karaktär som idag. De stigar och gångvägar som finns planeras ligga kvar. Inga grävningsarbeten ska företas utanför grundläggningen för huset. Vissa delar av stigarna kan behöva torrläggas där de kan bli gyttjiga. Detta görs i minsta möjliga utsträckning på ett diskret sätt samt med gångplankor av trä så att stigens bredd blir fortsatt lika smal. Hårdgörning av stigar ska inte utföras. Ingen parkering planeras vid den nya byggnaden. Bilar får liksom idag köra på skogsvägen, dock endast för praktiska transporter (varutransport, sopbil, viss persontransport som t ex taxi) och för uttryckning (brandkår, ambulans).

5.4 Rekreation och friluftsliv

Allmänheten promenerar idag i området i enlighet med allemansrätten, detta kommer inte att påverkas av detaljplanen annat än på platsen för själva byggnaden.

5.5 Landskapsbild

Den nya byggnaden avses passa in i landskapsbilden på samma sätt som traditionella ekonomibygnader i trakten. Det är fördelaktigt att byggnaden läggs i skogen där höga träd och rik vegetation omgärdar byggnaden så att den inte blir iögonfallande för besökare.

5.6 Kulturmiljö

Kulturmiljön Engelsbergs bruk skyddas från slitage på de kulturhistoriska byggnaderna genom en ny byggnad, som inrymmer moderna installationer och kan ta ett stort slitage. Genom att den nya byggnaden ligger på avstånd från de gamla och utformas så att den inte tar intresset från kulturbyggnaderna tas hänsyn till kulturmiljön.

Inom planområdet finns flera fornlämningar, varav två ligger i närheten av den nya byggnaden. Dessa är dels ett större område med slagghögar (RAÄ Västervåla 7:1) från järnbruket tid, dels en äldre odlingslott som påträffades under den arkeologiska förundersökningen av platsen. En förutsättning för planeringen är att dessa fornlämningar lämnas orörda och opåverkade av den planerade bebyggelsen. Uppförandet av byggnaden kommer emellertid att ske inom omkringliggande fornlämningsområde och är därmed tillståndspliktigt enligt 2 kap KML. Även vid alla typer av markingrepp inom fornlämningsområdet krävs länsstyrelsens tillstånd. Den nya byggnaden placeras på av länsstyrelsen godkända avstånd till berörda fornlämningar, och runt dessa upprättas skydd mot påverkan av byggnadsverksamheten.

5.7 Hälsa och säkerhet

I avsnittet hälsa och säkerhet hanteras buller, förorenad mark, trafik och utsläpp till luft, utsläpp på land och till vatten samt säkerhet.

Buller kommer inte att uppstå med anledning av planläggningen, inte heller föroreningar i mark eller utsläpp. Trafiken kommer endast att omfatta transporter till och från byggnaden vilket avses ske på befintlig skogsväg; räddningstjänstens fordon kommer även att använda denna väg som idag används mest för traktorer. För att öka trafiksäkerheten kan vägen eventuellt enkelriktas.

5.8 Påverkan under byggtiden

Försiktighet ska vidtas under byggperioden vid användande av arbetsmaskiner som drivs med flytande bränsle. Maskiner får ej lämnas obevakade då arbete ej pågår. Med avseende på byggnadens lokalisering nära vattentäkt ska spillvatten anslutas till det allmänna VA-nätet.

Fornlämningsområdena skyddas under byggtiden genom hägnad.

Fornlämningsområdena får inte påverkas av byggverksamheten, grävning får inte göras så att rasvinklar mot fornminnesområdena inkräktar på dessa.

6 Uppfyllelse av miljömålen

6.1 Huvudalternativet

Huvudalternativet bedöms av planförfattarna inte påverka miljön i strid mot miljömålen.

6.2 Nollalternativet

Nollalternativet, d v s att en seminariebyggnad inte uppförs för avlastning av världsarvsbyggnaderna innebär att miljön inom detaljplanområdet inte påverkas. Det innebär dock att kulturbyggnaderna utsätts för slitage och belastning med moderna verksamheter alternativt att seminarieverksamheten flyttas från Engelsberg vilket skulle försämra världsarvets utåtriktade verksamhet och därmed dess fysiska tillsyn och vård.

7 Samlad bedömning

En samlad bedömning är att uppförandet av en seminariebyggnad i det föreslagna läget och i enlighet med huvudalternativet går att genomföra utan att miljön påverkas negativt.

8 Källor

Fördjupad översiktsplan för Ängelsberg 1995-10-10, rev 1996-03-13

Översiktsplan för Fagersta kommun, antagen 2007-12-18

Arkeologisk förundersökning Ängelsberg, Helmut Bergold och Annica Ramström, UV Bergslagen rapport 2009:1

Naturvårdsprogrammet för Fagersta kommun, remissutgåvan 2009-03-05

Miljömål för Västmanlands län, Länsstyrelsens rapportserie 2004:11

Vård- och underhållsplan för Engelsbergs bruk, Ove Hidemark, upprättad 2005-01-28